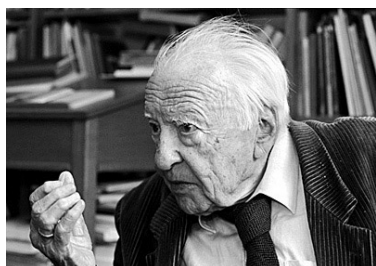

In memoriam

Hans-Georg Gadamer (1900–2002)

Hans-Georg Gadamer

Hans-Georg Gadamer – jedan od najglasovitijih njemačkih i svjetskih suvremenih filozofa, koji je samoga sebe, zahvaljujući vlastitoj dugovječnosti, ali i duljini prijednog filozofskog puta, znao nazivati »najstarijim djetetom 20. stoljeća« – preminuo je 14. ožujka 2002. godine u Marburgu.

Gadamer je rođen 11. veljače 1900. u Marburgu. Godine 1918. započinje stu-

dij filozofije u Breslauu. 1922. promovira kod Paula Natorpa radom o Platonu. 1924. započinje studij klasične filologije kod Paula Friedländera. Habilitira 1929. kod Martina Heideggera i Paula Friedländera i postaje privatni docent u Marburgu. Od 1934. do 1935. predaje dva semestra kod Richarda Kronera u Kielu. 1939. pozvan je u Leipzig gdje postaje ravnateljem Filozofskog instituta tamošnjeg sveučilišta. 1945. postaje dekanom Filozofskog fakulteta u Leipzigu, a od 1946. do 1947. obnaša dužnost rektora. Od 1951. do 1977. predsjednik je *Cusanus-Kommission* pri Akademiji u Heidelbergu. 1953. utemeljuje časopis *Philosophische Rundschau* s Helmutom Kuhn i Karlom Löwithom. 1960. objavljuje svoje najznačajnije filozofsko djelo *Wahrheit und Methode (Istina i metoda)*. Postaje profesor emeritus 1968. Od 1969. do 1972. predsjednik je Heidelberske akademije znanosti. Od 1985. do 1995. objavljuju mu se sabrana djela u izdavačkoj kući Mohr. U značajnija Gadamerova djela spadaju: *Platos dialektische Ethik. Phänomenologische Interpretationen zum Philebos* (1931), *Kleine Schriften* (1967–1977), *Hegels Dialektik* (1971), *Die Aktualität des Schönen. Kunst als Spiel, Symbol und Fest*

(1977), *Die Idee des Guten zwischen Plato und Aristoteles* (1978), *Das Erbe Europas* (1989), *Über die Verborgenheit der Gesundheit* (1993), *Der Anfang der Philosophie* (1996).

Gadamerovi su filozofski interesi bili naizgled vrlo široki: grčka filozofija, fenomenologija, hermeneutika, estetika, idealistička filozofija i romantika, praktična filozofija. Međutim, nit vodilja sveukupnog Gadamerova mišljenja, kako već sugerira podnaslov njegova glavnog djela *Istina i metoda*, bila je razrada jedne »filozofijske hermeneutike« koja neće biti shvaćena tek kao jedna moguća teorija razumijevanja već ujedno kao svojevrsno temeljno događanje ljudskog opstanka. To temeljno egzistencijalno razumijevajuće događanje o kojemu Gadamer govori u prvom redu afirmira i naglašava neuklonjivost »predrasuda« u procesu razumijevanja: ne postoji, naime, mogućnost bezpredrasudnog razumijevanja, kako se to smatralo za vrijeme prosvjetiteljstva, u historicističkoj školi ili pak u suvremenom mišljenju vođenom sciencističkim idealom objektivne spoznaje. Prema Gadameru se razumijevanje odvija kroz konstantno kritičko vrednovanje predrasuda što potom rezultira »stapanjem horizonata« onoga tko razumijeva i onog drugog koga se, odnosno što se nastoji razumjeti. Medij posredstvom kojega se razumijevanje događa prvenstveno je jezik, premda ključnu ulogu u razumijevanju, kao nastojanju oko iskušavanja istine, za Gadamera također igraju i povijesna svijest i iskustvo umjetnosti.

O Gadamerovoj prisutnosti na hrvatskoj filozofskoj sceni – osim njegova sudjelovanja na filozofskom tečaju »Phänomenologie und Marxismus« sedamdesetih godina prošlog stoljeća u dubrovačkom IUC-u te pozitivnog vrednovanja prinosa Matije Vlačića Ilirika suvremenoj hermeneutici – svjedoče i prijevodi sljedećih njegovih djela: *Istina i metoda* (Veselin Masleša, Sarajevo, 1978), *Nasljeđe Europe* (Matica hrvatska, Zagreb, 1997), *Početak filozofije* (Biblioteka Scopus, Hrvatski studiji, Zagreb, 2000). Povodom Gadamerova 100. rođendana u Zagrebu je 2000. godine održan filozofski simpozij »Europska hermeneutika od Matije Vlačića Ilirika do Hans-Georga Gadamera« u organizaciji Odjela za filozofiju Matice hrvatske. Izlaganja s tog simpozija objavljena su pod naslovom *Gadamer i filozofijska hermeneutika* (Matica hrvatska, Zagreb, 2001).

T. B.